

**MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI
TOSHKENT AXBOROT TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETI**

“Axborot texnologiyalarining dasturiy ta’minoti kafedrası”

INDIVIDUAL LOYIHA

Mavzu: Online kutubxona websiteni ishlab chiqish

**Bajardi: 310-21 -guruh talabasi
Qodirov Zoxidjon
Rahbar: Achilov Baxodir**

Toshkent 2023

TOPSHIRIQ

1.Mavzu: Online kutubxona platformasi ishlab chiqish

2.Loyixaga oid dastlabki ma'lumotlar:

Frontend uchun: Figma, HTML, CSS, JavaScript

Backend uchun: Python, Django

Database uchun: Postgresql

3.Manbalar: udemy.com, mohirdev.uz, sammi.ac.

4. Individual loyihaning tuzilishi: Frontend va Backend qismlaridan tashkil topgan

5. Qo'shimcha vazifa va ko'rsatmalar

6.Individual loyihani bajarish rejasi:

T/N	Loyihani nomlanishi	Boshlanishi	Tugatilishi	Imzo
1	Online kutubxona loyihasini ishlab chiqish	10.12.2023	12.12.2023	
2	Site Frontend ishlab chiqish	12.12.2023	15.12.2023	
3	Site Backend ishlab chiqish	15.12.2023	18.12.2023	
4	Web serverga qo'yish	18.12.2023	19.12.2023	

Himoya natijasi _____ball

Rahbar:_____

(Imzo)

MUNDARIJA

KIRISH	4
1-BOB. LOYIHANI FONTEND QISMI.....	5
1.1. Frontend shabloni tayyorlash.....	5
1.2. Figma da ishlash.....	16
2-BOB. LOYIHANI BACKEND QISMINI ISHLAB CHIQISH.....	22
2.1. Djangoda proyektini yaratish bosqichlari.....	22
2.2. Databasega ulash.....	28
XULOSA.....	30
ADABIYOTLAR.....	32

KIRISH

Onlayn kutubxonalardan foydalanishning bir nechta maqsadlari bor, va ular o'qish sevimlilari, ilm-fan ko'ngliga ega bo'lganlar, yozuvchilar, talabalar, va har bir inson uchun foydali bo'lishi mumkin. Quyidagi maqsadlarda onlayn kutubxonalardan foydalaniladi:

O'qish va Ilm-fan: Onlayn kutubxonalardan kitoblar o'qiladi va elektron kitoblar ko'riladi. Bu, insonlarga o'zlarini rivojlantirish, yangi bilim va ma'lumotlarga ega bo'lish imkoniyatini beradi. Onlayn kutubxonalardan kitob sotib olish va bepul yoki to'lovli elektron kitoblarni olish mumkin. Bu, foydalanuvchilar uchun kitob xarid qilishni sodda va qulay qiladi.

Ilm-fan sohasida yozuvchilar va olimlar uchun materiallar: Onlayn kutubxonalarda ilm-fan, fanlar, yozuvchilik, matematika, kimyo, biologiya va boshqa sohalardagi materiallar mavjud. Bu esa olimlar, talabalar, va ma'lumotlarga qiziqishganlar uchun foydali bo'ladi.

Audio va elektron kitoblar uchun platforma: Onlayn kutubxonalardan elektron kitoblar va audio kitoblar o'qiladi va tinglanadi. Bu, kitoblarni tinglash va o'qish imkoniyatini yuksaltiradi, masofaviy o'qish va audio kitoblarni yoqtiradi.

Tillar, san'at, va boshqa ko'ngilchan sohalarda materiallar: Onlayn kutubxonalarda, til o'rganish, san'at, musiqa, sport, tibbiyot, psixologiya va boshqa sohalarda materiallar mavjud. Bu, bir necha sohalarda rivojlanishni, qiziqishlarni o'rganishni va insonni yaratqichlikni rivojlantirishni ta'minlaydi. Onlayn kutubxonalardan foydalanish, insonlarni ilmiy, ma'naviy va shaxsiy rivojlanishlariga oid yangi bilimlarga ega bo'lishlari, o'qishlarini kengaytirishlari, va tanqidiy fikrlar olishlari uchun muhim vosita bo'ladi.

1-BOB. LOYIHANING FRONTEND QISMI

HTML (HyperText Markup Language) Internetning eng asosiy qurilish blokidir. U veb-kontentning ma'nosi va tuzilishini belgilaydi. HTMLdan tashqari boshqa texnologiyalar odatda veb-sahifaning tashqi ko'rinishini/taqdimotini (CSS) yoki funksional/xulq-atvorini (<) tasvirlash uchun ishlatiladi.

"Gipermatn" veb-sahifalarni bitta veb-sayt ichida yoki veb-saytlar o'rtasida bir-biriga bog'laydigan havolalarni anglatadi. Havolalar Internetning asosiy jihati hisoblanadi. Kontentni Internetga yuklash va uni boshqa odamlar tomonidan yaratilgan sahifalarga bog'lash orqali siz World Wide Webning faol ishtirokchisiga aylanassiz.

HTML "belgilash" veb-brauzerda ko'rsatish uchun matn, tasvir va boshqa tarkibga izoh qo'shish. HTML belgilash maxsus

"elementlar" <head>, <title>, <body>, <header>, <footer>, <article>, <section>, <p>, <div>, , , <aside>, <audio>, <canvas>, <datalist>, <details>, <embed>, <nav>, <search>, <output>, <progress>, <video>, , , va boshqalar.

HTML elementi hujjatdagi boshqa matndan "teglar" orqali ajratiladi, ular "<" bilan o'ralgan element nomidan iborat. va ">". Teg ichidagi element nomi katta-kichik harflarni sezmaydi. Ya'ni, u katta, kichik yoki aralash yozilishi mumkin. Masalan, <title> tegi <Title>, <TITLE> yoki boshqa usulda yozilishi mumkin. Biroq, konvensiya va tavsiya etilgan amaliyot teglarni kichik harflar bilan yozishdir.

Bu misolda, sahifa <!DOCTYPE html> bilan boshlanadi. Keyingi qismida <html> tegi orqali sahifaning boshlang'ich va oxirgi qismi belgilanadi. <head> qismida sahifa bilan bog'liq ma'lumotlar (charset, viewport, title) joylashadi.

<body> ichida esa sahifaning asosiy tarkibini ko'rsatadi. **<header>**, **<nav>**, **<section>**, va **<footer>** teglarini ishlatib, sahifaning tuzilishi amalga oshiriladi. **<a>** tegi orqali linklar yaratiladi. Ko'p tarmoqli veb-sahifalarda CSS (Cascading Style Sheets) ishlatiladi, shuning uchun HTML-ga qo'shimcha stil qo'shish mumkin.

```
day1.html > foundation.html > individual.html > <> individual1.html > html
1  <!DOCTYPE html>
2  <html lang="en">
3  <head>
4      <meta charset="UTF-8">
5      <meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1.0">
6      <title>Online kutubxona</title>
7  </head>
8  <body>
9      <h1>Online kutubxona platformasi</h1>
10 </body>
11 </html>
```

1-rasm. HTML template

CSS haqida:

CSS (Cascading Style Sheets) - bu HTML ga design beruvchi , veb-sayt skeletlarini vizual jihatdan ajoyib va jozibali sitega aylantiradi.

- Shriftlar va ranglardan tortib, maketlar va animatsiyalargacha bo'lgan veb-sahifalarning vizual ko'rinishini belgilaydi.
- Dizaynni kontentdan ajratib, veb-saytlarni saqlash va yangilashni osonlashtiradi.
- Estetik jihatdan yoqimli va intuitiv interfeyslarni yaratish orqali foydalanuvchi tajribasini yaxshilaydi.

HTML ishlashi:

- Muayyan HTML elementlarini (masalan, barcha paragraflar, ma'lum bir tugma yoki ma'lum sinfga ega element) maqsad qilish uchun selektorlardan foydalanadi.
- Rang, shrift, fon, hoshiyalar va joylashishni aniqlash kabi jihatlarni belgilovchi xususiyatlarni ushbu elementlarga qo'llaydi.
- To'g'ridan-to'g'ri HTML hujjatiga yozilishi, tashqi CSS fayliga bog'lanishi yoki <style> teglar yordamida hujjat ichiga ko'milishi mumkin.

Asosiy xususiyatlar:

- Ko'p qirralilik: Veb-sahifaning istalgan jihatini, oddiy matnni o'zgartirishdan tortib, murakkab maketlar va animatsiyalarga qadar uslublash.
- Qayta foydalanish imkoniyati: Uslublarni bir marta aniqlang va barqarorlik uchun ularni veb-saytingizdagi bir nechta elementlarga qo'llang.
- Javobgarlik: Veb-saytingiz turli ekran o'lchamlari va qurilmalariga moslashishiga ishonch hosil qiling.
- Mavjudlik: Yaxshiroq o'qilishi va ravshanligi uchun elementlarni uslublash orqali veb-saytingizdan foydalanish imkoniyatini oshiring.

CSS-ning ba'zi asosiy tushunchalari:

- Selectors: Uslub qilmoqchi bo'lgan elementlarni aniqlang (masalan, .class-name, #element-id, p).
- Xususiyatlar: Elementning o'ziga xos vizual jihatlarni aniqlang (masalan, color: red, font-size: 16px, background-image: url("image.jpg")).

- Qiymatlar: Har bir xususiyat uchun parametrlarni belgilang (masalan, rang nomlari, piksel qiymatlari, foizlar).
- O'ziga xoslik: Bitta elementga bir nechta uslublar qo'llanilganda, eng aniq qoida ustuvor bo'ladi.

```
# style.css > footer
1  body {
2      font-family: 'Arial', sans-serif;
3      background-color: #f2f2f2;
4      color: #333;
5      margin: 0;
6  }
7
8  header {
9      background-color: #4CAF50;
10     padding: 20px;
11     text-align: center;
12     color: white;
13 }
14
15 nav {
16     background-color: #333;
17     overflow: hidden;
18 }
19
```

2-rasm . CSS template

Misol HTML faylida yuqorida ko'rsatilgan HTML ni ishlatish uchun yaratilgan CSS faylida quyidagi usullar ko'rsatilgan:

- **body**: Barcha sahifa elementlari uchun boshqa o'zgaruvchilarni (font-familiya, fon rangi, matn rangi, margin va h.k.) belgilaydi.
- **header**: Sahifa sarlavhasini stilini belgilaydi, masalan, fon rangi va matn rangi.
- **nav**: Navigatsiya bo'limining o'zgaruvchilarni belgilaydi. **float: left;** usuli orqali elementlarni yoniga joylashtiradi.

- **section:** Har bir bo'limning ko'zgusi va fon rangini belgilaydi.
- **footer:** Sahifa pastki qismidagi yozuvni stilini belgilaydi.

CSS-da stil birligi bo'yicha amal qiladi. Ma'lumotlar izohlanayotgan bo'lsa, so'z-suz javob berish amalga oshiriladi. Shuningdek, CSS3-da animatsiya, tranzitsiya va boshqa qulayliklardan foydalanish mumkin.

JavaScript haqida:

JavaScript (JS), veb-sahifalar yaratish, ulardagi interaktivlikni oshirish va ma'lumotlar bilan ishlash uchun ishlatiladigan dasturlash tili bo'lib, brauzerlarda o'zini bajaradigan skript tili hisoblanadi. JavaScript brauzerda yoki boshqa muhitlarda ishlatiladi va veb-sahifalarni dinamik, interaktiv va iste'molchilar bilan aloqali qiladi.

Quyidagi muhim JavaScript xususiyatlari mavjud:

- **Ishlatilishi oson:** JavaScript o'z ishlashini brauzer tomonidan bajaradi, shuning uchun uning ishlatilishi oson va keng tarqalgan. Skriptlar HTML va CSS bilan birga ishlatiladi, shuning uchun ularni sahifaning boshqa qismlariga joylashtirish oson.
- **Dinamiklik va interaktivlik:** JavaScript, veb-sahifalarga dinamiklik va interaktivlik qo'shishda yordam bera olishi uchun mo'ljallangan. Bu tili ishlatib, sahifada elementlarni yaratish, o'zgartirish va o'chirish, ma'lumotlarni yuklash, shartlar, tsikllar va funksiyalarni ishlatish mumkin.
- **Brauzer bilan ishlash:** JavaScript, brauzerda ishlash uchun ma'lumotlarni o'qish, yozish, sahifaning DOM (Document Object Model) strukturasi bilan ishlash, tarmoq orqali ma'lumotlar almashish, animatsiyalar va qo'shimcha interaktivlik yaratish uchun yaxshi mo'ljallangan.
- **Platformaga bog'liqligi:** JavaScript, turli brauzerlarda va platformalarda ishlaydi va bu o'zni olishi uchun atrof-muhitni o'zgartirish uchun mo'ljallangan

ko'p modulli yechimlar mavjud. Node.js orqali JavaScriptni server tomonidan ishlatish ham mumkin.

- **Funksional tili:** JavaScript, funksional dasturlash tili sifatida tanilgan. Bu tili orqali funksiyalarni o'zgaruvchilarga berish, funksiyalarni boshqa funksiyalarga uzatish, funksiyalarni massivlar orqali ishlatish, va ko'p boshqa funksional yechimlarni amalga oshirish mumkin.

- **Kengaytirilgan funktsionallik:** JavaScript, ko'p xil ilovalar, frameworklar va bibliotekalar orqali kengaytirilgan funktsionallikni taqdim etadi. Ma'lumotlarni ma'lum bir tartibda tashqaridan olish, animatsiyalarni boshqarish, foydalanuvchiga ma'lumotlarni kiritish va ko'p boshqa vazifalarni o'z ichiga oladigan qo'shimcha yechimlarga ega.

- **Platforma tunique xususiyatlari:** Har bir brauzerda JavaScriptning o'ziga xos xususiyatlari mavjud. Masalan, Google Chrome, Mozilla Firefox, Microsoft Edge va Safari kabi brauzerlarning JavaScript engine'larida turli farqli yechimlar mavjud.

JavaScript veb-dasturlash sohasida katta ahamiyatga ega bo'lib, bu tili o'rganish va undan foydalanish veb-sahifalar va veb ilovalar yaratish uchun muhimdir.

Online kutubxona sayti uchun frontend dizaynini tayyorlash uchun, HTML, CSS, va JavaScript (ya'ni, tuzilishi, stil va interaktivlik uchun) foydalanish mumkin. Quyidagi oddiy mebel do'kon shablonini tayyorlash jarayonini ko'rib chiqamiz.

- **Proyektni Tuzish:** Qanday qilib mebel do'kon shablonini tuzishni boshlash uchun, projektingizni tuzing. Projekt tuzish jarayonida, sahifa tuzilishi, tushunchalar, dizayn va funksional talablar, rasm, va yozuvlarni qo'yish lozim.

- **HTML Markup:**

- Sahifani boshlash uchun `<!DOCTYPE html>` bilan boshlang.
- `<html>` tagi ichida **lang** atributini qo'shish maqsadga muvofiq tilni belgilash.
- `<head>` ichida **meta** teglari bilan **charset** va **viewport**ni belgilash.

- **<title>** ichida sahifa sarlavhasini belgilash.
- **<link>** tegi orqali CSS faylini ulash.
- **<script>** tegi orqali JavaScript faylini ulash.

```
<!DOCTYPE html>
<html lang="en">
<head>
  <meta charset="UTF-8">
  <meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1.0">
  <title>Online kutubxona</title>
  <link rel="stylesheet" href="styles.css">
  <script src="script.js" defer></script>
</head>
<body>
  <!-- Sahifa shu yerdan boshlanadi -->
</body>
</html>
```

3-rasm. Javascriptni ulash

CSS Dizayni:

- CSS faylini yaratish (**styles.css**) va unga asosiy tuzilgan elementlarni stilini belgilash.
- Online kutubxona sayti uchun asosiy ranglarini va shriftlarini belgilash.
- Responsive (moslashtirilgan) dizayn uchun media query'larni qo'shish.

```
# style.css > ...
1  /* styles.css */
2
3  body {
4      font-family: 'Arial', sans-serif;
5      background-color: #f2f2f2;
6      color: #333;
7      margin: 0;
8  }
9
10 /* Qo'shimcha stil belgilash, masalan, header, section, footer uchun */
11
12
```

4-rasm. Body qismiga style berish

HTML Dizayni:

- Sahifaning tuzilishini belgilash uchun HTML elementlari bilan bo'lgan tarkibni yaratish.

```
<body>
  <header>
    <h1>Online kutubxona</h1>
    <p>Eng yaxshi kitobni toping!</p>
  </header>
  <section class="product-list">
    <!-- Mahsulot ro'yxati shu yerdan boshlanadi -->
  </section>
  <footer>
    <p>&copy; 2023 online kutubxona. Barcha huquqlarlar himoyalangan</p>
  </footer>
</body>
```

5-rasm. Loyiha uchun boshlang'ich shablon

JavaScript Funktsiyalari:

- Sahifaning interaktiv va dinamik bo'lishi uchun JavaScript funksiyalarini yaratish (**script.js**).

- Mahsulotlarni dinamik ravishda yuklash va boshqa interaktivliklarni qo'shish

```
5 config.js > ...  
1  // script.js  
2  
3  document.addEventListener('DOMContentLoaded', function () {  
4      // Mahsulotlar va boshqa funksiyalarni yozish shu yerdan boshlanadi  
5  });  
6
```

6-rasm. Javascript documents

Online kutubxona sayti uchun frontend shablonini ishlab chiqish:

Online kutubxona (library) sayti uchun frontend shablonini tayyorlash uchun quyidagi qadamlarni o'tkazishimiz mumkin:

Analiyiz va Loyiha:

Saytingizning asosiy talablari va talablarni tushunish.

Qaysi funksiyalarni o'z ichiga oladi va qanday turdagi ma'lumotlarni ko'rsatadi?

Interfeysning qanday ko'rinishda bo'lishini o'ylash.

Dizayn va UX (Foydalanuvchi tajribasi):

Foydalanuvchi interfeysi (UI) dizaynini tayyorlash.

Foydalanuvchilar uchun qulay, yaxshi tajribani ta'minlovchi dizayn yaratish.

HTML va CSS:

Saytimizning strukturasini (HTML) yaratish.

CSS yordamida saytingizning shakl va rangini belgilash.

Responsiv Dizayn:

Media so'rovlari (media queries) orqali qurilmangizni turli ekran o'lcham va qurilmalarga mos ravishda ko'rsating.

Flexbox va Grid ko'rsatkichlari orqali responsiv dizayn qilish.

JavaScript va Frameworklar:

Foydalanuvchilar bilan interaktiv muloqot uchun JavaScript ishlatish.

React, Angular, yoki Vue kabi tanlangan JavaScript frameworklaridan foydalanishimiz mumkin.

Dinamik Ma'lumotlar:

JavaScript yordamida sahifaning ma'lumotlarini dinamik ravishda yangilash.

AJAX yoki Fetch API orqali server bilan ma'lumot almashishimiz mumkin.

Foydalanuvchilar uchun Ma'lumotlar:

Ma'lumotlarni qidirishga imkon beruvchi interfeysni yaratish.

Kitoblar, avtorlar, janrlar va boshqa ma'lumotlarni kategoriyalash uchun interfeysni tuzish.

Animatsiyalar va Qulayliklar:

Animatsiyalar va qulayliklarni qo'shish, lekin ular foydalanuvchini qo'llab-quvvatlash uchun bo'lishi kerak.

Testing:

Qo'shimcha harakatlar, sodir bo'lishi mumkin bo'lgan xatoliklar uchun saytingizni test qilish.

Foydalanuvchilarga test qilishni taqdim etish.

Optimallashtirish:

Rasm va fayllarni optimallashtirish.

Saytingizning yuklanish tezligini oshirish uchun lazim bo'lgan harakatlarini amalga oshirish.

Dokumentatsiya:

Kodlarizni tushunilishi oson bo'lishi uchun to'liq dokumentatsiya yozish.

Responsive dizayn:

Saytingizni turli ekranlarda to'g'ri ko'rinishi uchun responsiv dizayn qilish.

SEO (Search Engine Optimization):

Ma'lumotlarni to'g'ri kiritish va SEO dostlarini qo'llab-quvvatlash.

Security (Xavfsizlik):

Saytingizni XSS, CSRF, SQL injection kabi xavfli serxanjalaridan himoya qiling.

Deploy qilish:

Saytingizni serverga joylashtirish va barcha kerakli sozlamalarni amalga oshirish

1.2 Loyiha uchun shablonni yaratishda Figma

Loyiha uchun Figma dan tayyorlaymiz



7-rasm. Figma logotipi

Figma - bu cloudga asoslangan dizayn va prototiplash vositasi bo'lib, u foydalanuvchi interfeysi (UI) va foydalanuvchi tajribasi (UX) dizayni sohasida mashhurlikka erishdi. Shuni esda tutingki, o'shandan beri yangilanishlar yoki

o'zgarishlar bo'lishi mumkin, shuning uchun so'nggi ma'lumotlar uchun rasmiy Figma veb-saytini yoki boshqa ishonchli manbalarni tekshirib ko'ring. Mana mening so'nggi yangilanishlarimga asoslangan keng qamrovli sharh:

Umumiy ko'rinish:

1. Maqsad:

Figma birinchi navbatda raqamli interfeyslarni, jumladan veb-saytlar, mobil ilovalar va boshqa interaktiv foydalanuvchi interfeyslarini loyihalash uchun ishlatiladi.

U bir nechta foydalanuvchilarga real vaqt rejimida bir vaqtning o'zida bir loyiha ustida ishlash imkonini beruvchi hamkorlikdagi dizaynni qo'llab-quvvatlaydi.

2. Xususiyatlari:

Haqiqiy vaqtda hamkorlik: Bir nechta dizaynerlar bir vaqtning o'zida bir xil loyihada ishlashi mumkin, ular bir-birining o'zgarishlarini real vaqtda ko'rishlari mumkin.

Prototiplash: Figma dizaynerlarga dizayn oqimi va funksionalligini namoyish qilish uchun interaktiv prototiplarni yaratishga imkon beradi.

Vektor tahrirlash: U shakllar, yo'llar va boshqa dizayn elementlarini yaratish va tahrirlash uchun kuchli vektor tahrirlash vositalarini o'z ichiga oladi.

Dizayn kutubxonalari: Foydalanuvchilar izchil va samarali dizayn uchun dizayn tizimlari va komponentlar kutubxonalarini yaratishi va saqlashi mumkin.

Versiya tarixi: Figma versiyalar tarixini kuzatib boradi, bu foydalanuvchilarga dizaynning oldingi holatiga qaytish imkonini beradi.

Developer Handoff: Dizaynerlar dizaynni amalga oshirishni osonlashtirish uchun dizayn xususiyatlari va aktivlarini ishlab chiquvchilar bilan baham ko'rishlari mumkin.

3. Interfeys:

Figma asboblari paneli, kanvas maydoni, qatlamlar paneli va xususiyatlar paneli bilan boshqa dizayn vositalariga o'xshash foydalanuvchilar uchun qulay va intuitiv interfeysga ega.

4. Platformalar:

Figma veb-ga asoslangan dastur bo'lib, u veb-brauzerda ishlaydi. Bu foydalanuvchilarga o'z dizaynlariga internetga ulangan istalgan qurilmadan kirish imkonini beradi.

Shuningdek, u Windows va macOS uchun ish stoli ilovalarini taklif etadi.

5. Narx:

Figma bepul va pullik rejalariga ega freemium modelini taklif etadi. Narxlar jamoa a'zolari soni va saqlash talablari kabi omillarga qarab farq qilishi mumkin.

6. Integratsiya:

Figma turli xil uchinchi tomon vositalari va pluginlari bilan integratsiyalashib, foydalanuvchilarga uning funksiyalarini kengaytirish imkonini beradi. Bunga Slack, Jira va boshqalar kabi vositalar bilan integratsiya kiradi.

7. Xavfsizlik:

Figma foydalanuvchi ma'lumotlarini himoya qilish uchun shifrlash va xavfsiz protokollardan foydalangan holda xavfsizlikka jiddiy yondashadi. Shuningdek, u foydalanuvchilarga dizayn va loyihalariga kirishni nazorat qilish imkonini beradi.

8. Ta'lim va jamiyat:

Figma o'rganish uchun resurslarni, shu jumladan qo'llanmalar va hujjatlarni taqdim etadi. Bundan tashqari, dizaynerlar maslahatlar, fokuslar va resurslarni baham ko'radigan faol hamjamiyat mavjud.

Qanday boshlash kerak:

Hisob yaratish:

Foydalanuvchilar platformadan foydalanishni boshlash uchun Figma hisob qaydnomasini yaratishlari kerak.

O'quv manbalari:

Figma o'z veb-saytida foydalanuvchilarga boshlashga yordam berish uchun o'quv qo'llanmalari va hujjatlarni taqdim etadi.

Hamkorlik:

Foydalanuvchilar loyiha havolasini baham ko'rish orqali jamoa a'zolarini loyihalarda hamkorlik qilishga taklif qilishlari mumkin. Dizaynerlar Figma'ning vektor tahrirlash vositalari va boshqa funktsiyalaridan foydalangan holda dizayn yaratishni boshlashlari mumkin.

Prototiplash:

Figma dizaynerlarga ramkalarni bog'lash va o'tishlarni qo'shish orqali interaktiv prototiplarni yaratishga imkon beradi.

Dizaynlar fikr-mulohaza uchun manfaatdor tomonlar bilan baham ko'rilishi mumkin va sharhlar to'g'ridan-to'g'ri Figma interfeysida qo'shilishi mumkin.

Figma o'zining hamkorlikdagi xususiyatlari, platformalararo foydalanish imkoniyati va kuchli dizayn vositalari tufayli dizaynerlar va dizayn guruhlar uchun mashhur tanlovga aylandi. Uning real vaqtda hamkorlik qilish imkoniyatlari uni taqsimlangan jamoalar yoki masofadan turib ishlaydiganlar uchun ayniqsa mos qiladi. Agar siz Figma-dan foydalanmoqchi bo'lsangiz, so'nggi ma'lumotlar va yangilanishlar uchun rasmiy veb-saytga tashrif buyurishingiz tavsiya etiladi.

Online kutubxona website Figma orqali dizayn qilmoqchi bo'lsak, biz quyidagi qadamlarni amalga oshirishimiz mumkin:

Ma'lumot Olish va Tushunish:

Online kutubxona saytini yoki ilovasini tanishing va uning asosiy funksiyalarini, interfeysini o'rganing. Bu, sizning dizayningiz uchun kerakli komponentlar va interfeys elementlari haqida fikrining shakllanishiga yordam bera olish uchun muhim.

Figma da Proyektini Boshlash:

Figma hisobingizni yaratib, yangi loyihani boshlang. Bu loyihaga " Online kutubxona yoki o'z noma'lum nomining o'xshash nomni tanlashingiz mumkin.

Wireframes Yaratish:

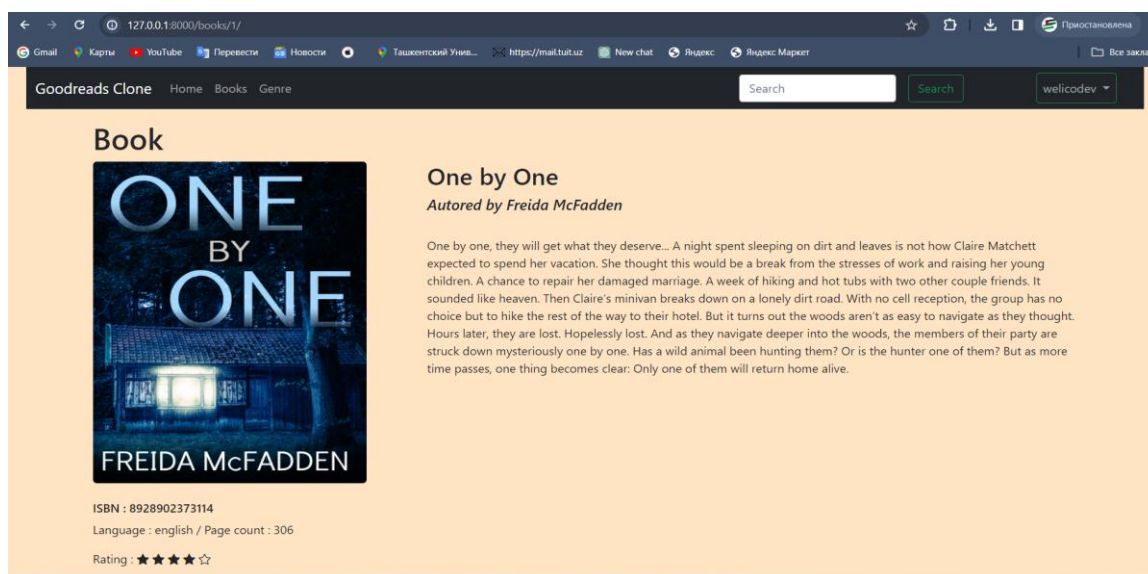
Asosiy funksiyalarni va interfeysning asosiy qismlarini jamlab chizishni boshlang. Bu "wireframes" deb ataladi va ular sizning ilovangizning og'zaki strukturasi bo'ladi.

Design Elements va Componentlar:

Figma-da tashqi resurslarni qo'llashingiz mumkin. Ilgari tayyorlangan ikonlar, UI elementlari yoki UX komponentlaridan foydalanishingiz lozim bo'lishi mumkin. Bu, dizayningizni tezroq va qulayroq yaratishingizga yordam bera olishi mumkin.

Grid va Typography:

Figma-da grid va tipografiya qo'llash orqali sahifangizning kengligi va tuzilishini belgilashingiz mumkin. Bu, dizaynning umumiy ko'rkazishini va ishlash ketma-ketligini osonlashtirish uchun muhimdir.



8-rasm. Web saytni asosiy sahifasi

Prototiplash:

Figma, prototiplash funksiyasini taqdim etadi. Saytning turli oynalari va funksiyalari orasidagi uzluksiz o'tishni ko'rsatuvchi interaktiv prototiplarni yaratish orqali dizayningizni sinab ko'ring.

Tajribani Tekshirish va Islohotlar:

Dizayningizni kollegalar yoki boshqa foydalanuvchilar bilan ulashib, ularning fikrini eshitish va tajribalaringizni tekshirish juda muhimdir. Bu, dizayningizni yanada yaxshi qilish uchun yangi islohotlarni aniqlashga yordam bera olishadi.

Qo'shimcha Funksiyalar va Foydalanishni Osonlashtirish:

Saytdagi foydalanuvchilar uchun oson, sodda va qulay qilishga yordam bera olish uchun qo'shimcha funksiyalar qo'shing. Bular Figma plug-inlari orqali ham amalga oshirilishi mumkin.

II –BOB, LOYIHANI BACKEND QISMINI ISHLAB CHIQISH

Backend uchun: Python va Django Frameworkidan foydalanamiz

Python kuchli dasturlash tili bo'lib, u turli sohalarda, jumladan, veb-ishlab chiqish, ma'lumotlarni tahlil qilish va sun'iy intellektda keng qo'llaniladi. U 1980-yillarning oxirida Guido van Rossum tomonidan yaratilgan va shu vaqtdan boshlab dunyodagi eng mashhur dasturlash tillaridan biriga aylandi. Python o'zining soddaligi va o'qilishi bilan mashhur bo'lib, uni yangi boshlanuvchilar uchun ajoyib tilga aylantiradi. Python-ga ushbu kirish qismida biz til asoslarini va uning asosiy xususiyatlarini o'rganamiz. Python - bu yuqori darajadagi dasturlash tili bo'lib, u past darajadagi tafsilotlarga emas, balki kodingiz mantig'iga e'tibor qaratishga imkon beruvchi mavhumlik darajasini ta'minlaydi. Bu Python-ni o'rganish va undan foydalanishni osonlashtiradi, hatto ilgari dasturlash tajribasiga ega bo'lmaganlar uchun ham. U toza va intuitiv sintaksisga ega bo'lib, uni o'qish va yozish oson, bu yangi boshlanuvchilar uchun ajoyib tanlovdir. Python shuningdek, True yoki False haqiqat qiymatlarini ifodalovchi asboblarga hissa qo'shadigan katta va faol ishlab chiquvchilar hamjamiyatiga ega. Ro'yxatlar [1, 2, 3] yoki ['olma', 'banan', 'apelsin'] kabi kvadrat qavslar ichiga olingan mahsulotlarning tartiblangan to'plamlari. Ushbu turli xil ma'lumotlar turlarini tushunish turli operatsiyalarni bajarish va uning rivojlanishini manipulyatsiya qilish va forumlar va qo'llanmalar orqali yordam berish uchun juda muhimdir. Pythonning asosiy xususiyatlaridan biri uning keng standart kutubxonasi bo'lib, keng ko'lamli standart kutubxona hisoblanadi. U o'zining soddaligi va o'qilishi bilan mashhur bo'lib, yangi boshlanuvchilar uchun ideal tanlovdir. Python-ga ushbu kirish qismida biz dasturlash asoslarini va Python dasturlash dunyosiga qanday mos kelishini o'rganamiz. Dasturlash - bu ma'lum bir vazifani bajarish uchun kompyuter tomonidan bajarilishi kerak bo'lgan ko'rsatmalar to'plamini yaratish jarayoni. Bu odamlar va kompyuterlar o'rtasida aloqa vositasi bo'lib xizmat qiladigan dasturlash tilidan foydalangan holda kod yozishni o'z ichiga oladi. Dasturlash bizga vazifalarni avtomatlashtirish,

murakkab muammolarni hal qilish va dasturiy ilovalar yaratish imkonini beradi. Python - bu turli xil vazifalarni bajarish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan modul va funktsiyalarning yuqori diapazoni. Bu siz Python-da samarali ma'lumot olishingizni anglatadi. Xulosa qilib aytganda, o'zgaruvchilar va ma'lumotlar turlari Python dasturlashda asosiy tushunchalardir. O'zgaruvchilar bizga dasturlarimizda ma'lumotlarni saqlash va boshqarish imkonini beradi, ma'lumotlar turlari esa o'zgaruvchida saqlanishi mumkin bo'lgan ma'lumotlar turini aniqlaydi. O'zgaruvchilarni qanday yaratish va ulardan foydalanishni tushunish va 1980-yillarning oxirida Guido van Rossum tomonidan yaratilgan darajadagi dasturlash tilining mavjud bo'lgan turli xil ma'lumotlar turlarini bilish orqali. U aniq va ixcham sintaksis bilan o'rganish va tushunish oson bo'lishi uchun yaratilgan. Python o'qilishi va soddaligini ta'kidlab, uni yangi boshlanuvchilar uchun ajoyib tanlov qiladi. Bu keng assortimentni ta'minlaydi, har safar umumiy operatsiyani bajarish uchun g'ildirakni qayta ixtiro qilish shart emas. Masalan, standart kutubxona fayllar bilan ishlash, internetga kirish va ma'lumotlarni manipulyatsiya qilish uchun modullarni o'z ichiga oladi. Python, shuningdek, Python imkoniyatlarini yanada kengaytiradigan uchinchi tomon kutubxonalarini qo'llab-quvvatlaydi, talabalar ushbu kuchli dasturlash tilidan foydalangan holda dasturlar yozish va muammolarni hal qilishni boshlash uchun asosiy vositalar bilan jihozlangan bo'ladi. ishlab chiqish jarayonini soddalashtiradigan va dasturchilarga kuchli ilovalarni yanada samarali yaratishga imkon beruvchi kutubxonalar va ramkalar.

Django

Django - bu Python dasturlash tiliga asoslangan veb-ishlab chiqish uchun ramka. Bu ishlab chiquvchilarga osonlik bilan veb-ilovalarni yaratish imkonini beruvchi ochiq manbali ramka. Django veb-ilovalarni tez va samarali yaratishga imkon beruvchi vositalar va xususiyatlarni taqdim etish orqali veb-ishlab chiqishning murakkabligini kamaytirish uchun mo'ljallangan. Django - bu veb-ishlab chiqishda odatda zarur

bo'lgan ko'plab xususiyatlarni ta'minlovchi yuqori darajadagi ramka. Django-ning asosiy xususiyatlaridan biri bu veb-ishlab chiqish bilan bog'liq takrorlanadigan vazifalarni bajarish qobiliyatidir. Bunga URL marshrutlash, ma'lumotlar bazasi bilan ishlash va shakllarni qayta ishlash kabi vazifalar kiradi. Django veb-ilovalarni tez va oson yaratish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan juda ko'p o'rnatilgan funksiyalarni taqdim etadi. Bunga autentifikatsiya, keshlash va sessiyani boshqarish kabi narsalar kiradi. Django, shuningdek, kengaytiriladigan qilib ishlab chiqilgan, ya'ni undan ko'p sonli foydalanuvchilarni ishlay oladigan veb-ilovalarni yaratish uchun foydalanish mumkin. Django-ning yana bir muhim xususiyati uning modulliligidir. Django modulli bo'lib ishlab chiqilgan, ya'ni kerak bo'lganda qo'shimcha funksiyalar bilan kengaytirilishi mumkin. Bu butun ilovani qayta yozmasdan veb-ilovaga yangi xususiyatlarni qo'shishni osonlashtiradi. Django, shuningdek, qayta foydalanish uchun mo'ljallangan, ya'ni kod bir nechta ilovalarda qayta ishlatilishi mumkin. Bu mavjud kodga asoslangan yangi veb-ilovalarni yaratishni osonlashtiradi. Xulosa qilib aytganda, Django Python dasturlash tiliga asoslangan veb-ishlab chiqish uchun asosdir. U ishlab chiquvchilarga veb-ilovalarni tez va samarali yaratish imkonini beruvchi vositalar va xususiyatlarni taqdim etish orqali veb-ishlab chiqishning murakkabligini kamaytirish uchun mo'ljallangan. Django - bu URL-marshrutlash, ma'lumotlar bazasi bilan ishlash va shakllarni qayta ishlash kabi vazifalar uchun juda ko'p o'rnatilgan funksionallikni ta'minlovchi yuqori darajadagi ramka. Shuningdek, u kengaytiriladigan, modulli va qayta foydalanish uchun mo'ljallangan, bu esa mavjud kodga asoslangan yangi veb-ilovalarni yaratishni osonlashtiradi.

Quyidagi muhim Django xususiyatlari mavjud:

- **Model-View-Controller (MVC) Achlovi:**
 - Django, Model-View-Controller (MVC) modelini o'rnatgan, ammo bu usuli Model-View-Template (MVT) deb nomlangan. Model ma'lumotni, View ko'rinishni, Template esa dizaynni belgilaydi.

- **Raqamli Bo'shliq va Dizayn:**
 - Django, oddiy va qulay tilda bo'lgan sozlamalar uchun (raqamli bo'shliq) va dizayn maqsadlariga mo'ljallangan xususiyatlarni taqdim etadi.
- **To'g'ri Boylik:**
 - Django, loyihani boshlash va rivojlantirish uchun kerak bo'lgan barcha asosiy modullarni (avtorizatsiya, ma'lumotlar bazasi, shablonlar va boshqalar) o'z ichiga oladi. Bunda qo'shimcha modullar orqali funksional qo'shish ham oson vaqti buzadi.
- **Mavjud Kutubxonalar:**
 - Django, ko'p qo'llanmali kutubxonalarni o'z ichiga oladi. Masalan, ORM (Object-Relational Mapping) uchun SQLite, PostgreSQL, MySQL, web tashqi ulanishlari uchun modul, foydalanuvchilarni avtorizatsiya qilish uchun, qo'llab-quvvatlash va shu kabi.
- **Avtomatik Admin Panel:**
 - Django, ma'lumotlar bazasi modellarini admin paneli bilan bir qatorda boshqarish uchun qulay vositalarni o'z ichiga oladi.
- **Xavfsizlik:**
 - Django, XSS (Cross-Site Scripting), CSRF (Cross-Site Request Forgery) kabi atakalardan himoyalaydi. U, ma'lumotlar bazasi uzluksizligini ta'minlash uchun ham odobiylar, ham maxfiylikni ta'minlaydi.
- **Moslashtirilgan Boshqa Xususiyatlar:**
 - Formlarni tekshirish, model modullari, buziqsinchilik tashqi ulanishlari, shuningdek, yangi Django versiyalari bilan keladigan yangi xususiyatlar.

- **Django REST framework:**

- Django REST framework, Django asosida RESTful API larni tez va oson yaratish va boshqarish uchun mo'ljallangan.

Postgresql haqida

PostgreSQL - bu kuchli, ochiq manbali relyatsion ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimi (RDBMS) bo'lib, keng ko'lamli xususiyatlar va afzalliklarni taklif etadi. PostgreSQL-ning asosiy xususiyatlaridan biri uning murakkab ma'lumotlar turlarini boshqarish qobiliyatidir. Boshqa ma'lumotlar bazalaridan farqli o'laroq, PostgreSQL har xil turdagi ma'lumotlarni, jumladan massivlar, hstore (kalit-qiymat juftlari) va JSON (JavaScript Object Notation) hujjatlarini saqlash va boshqarish imkonini beradi. Ushbu moslashuvchanlik ishlab chiquvchilarga murakkab ma'lumotlar modellarini loyihalash va amalga oshirish imkonini beradi, bu esa uni keng ko'lamli ilovalar uchun mos qiladi. PostgreSQL-ning yana bir e'tiborga loyiq xususiyati uning ilg'or indekslash usullarini qo'llab-quvvatlashidir. PostgreSQL B-daraxt, xesh va umumlashtirilgan teskari indekslar (GIN) kabi indekslashning turli xil variantlarini taklif etadi. Ushbu indekslash usullari samarali ma'lumotlarni olish va so'rovlar samaradorligini oshirish imkonini beradi. Bundan tashqari, PostgreSQL massiv va kompozit turlarini indekslashni qo'llab-quvvatlaydi va uning ko'p qirraliligini yanada oshiradi. PostgreSQL shuningdek, kengaytirilishi va sozlanishi uchun mustahkam yordam beradi. Kengaytmalar va plaginlarning keng kutubxonasi bilan ishlab chiquvchilar maxsus talablarga javob berish uchun PostgreSQL funksiyalarini kengaytirishlari mumkin. Ushbu kengaytmalar fazoviy ma'lumotlar turlari va funksiyalarini, to'liq matnli qidirish imkoniyatlarini va turli dasturlash tillarini qo'llab-quvvatlashni o'z ichiga oladi. Bundan tashqari, PostgreSQLning ochiq manbali tabiati foydalanuvchilarga uning rivojlanishiga hissa qo'shish va o'zlarining shaxsiy kengaytmalarini hamjamiyat bilan baham ko'rish imkonini beradi. PostgreSQL o'zining boy xususiyatlar to'plamiga qo'shimcha ravishda uni ishlab chiquvchilar va

tashkilotlar orasida mashhur tanlovga aylantiradigan bir qator afzalliklarni taklif etadi. Birinchidan, PostgreSQL barqarorligi va ishonchliligi bilan mashhur. U hatto yuqori hajmli va missiya uchun muhim muhitlarda ham yuqori darajada ishonchli bo'lish tajribasiga ega. Ikkinchidan, PostgreSQL juda keng ko'lamli bo'lib, unga katta ma'lumotlar to'plamlarini boshqarish va kerak bo'lganda vertikal yoki gorizontal ravishda o'lchash imkonini beradi. Ushbu miqyoslilik uni kichik miqyosdagi ilovalar uchun ham, korporativ darajadagi joylashtirishlar uchun ham mos qiladi. Nihoyat, PostgreSQLning faol va qo'llab-quvvatlovchi hamjamiyati muntazam yangilanishlar, xavfsizlik tuzatishlarini ta'minlaydi.

2.2. Databasega ulash

Online kutubxona uchun veb-sayt yaratish uchun frontend va backend qismni bog'lash jarayoni ikkita yirik qismga bo'linadi: frontend (foydalanuvchi interfeysi) va backend (server va ma'lumotlarni o'z ichiga olgan qism).

Frontend: Frontend, veb-saytingizning foydalanuvchi interfeysini (UI) yaratish, dizayn qilish, va foydalanuvchi bilan bog'liq barcha tajribalarni tuzish bilan shug'ullanadi. HTML, CSS, va JavaScript tilidan foydalaniladi.

Backend: Backend, veb-saytingizning server qismi va ma'lumotlarni boshqarish uchun ishlatiladi. Bu qism ma'lumotlarni o'qish, yozish, qayta ishlash va foydalanuvchilar bilan muloqotda ishlaydi. Ko'p backend tillari mavjud, lekin bu yerda Python va Django frameworkidan foydalanamiz.

Loyihaga birinchi database yani potgresqlni ulab olishimiz shart .

```

DATABASES = {
    'default': {
        'ENGINE': 'django.db.backends.postgresql',
        'NAME': 'goodraeds_clone',
        'USER': 'postgres',
        'PASSWORD': 'yuta0011',
        'PORT': 5432,
        'HOST': '127.0.0.1'
    }
}

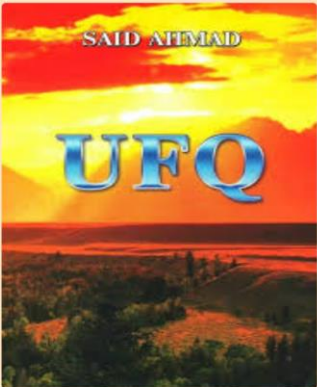
```

9-rasm. Database qism

Goodreads Clone Home Books Genre

Search Search yuta0011

Book

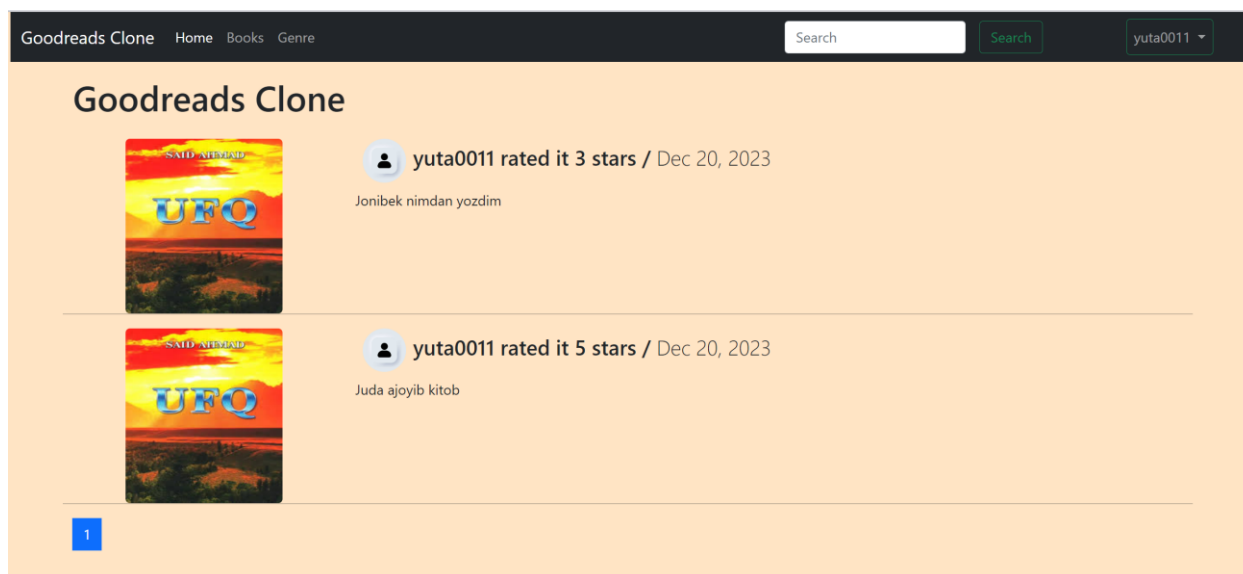


Ufq
Autored by

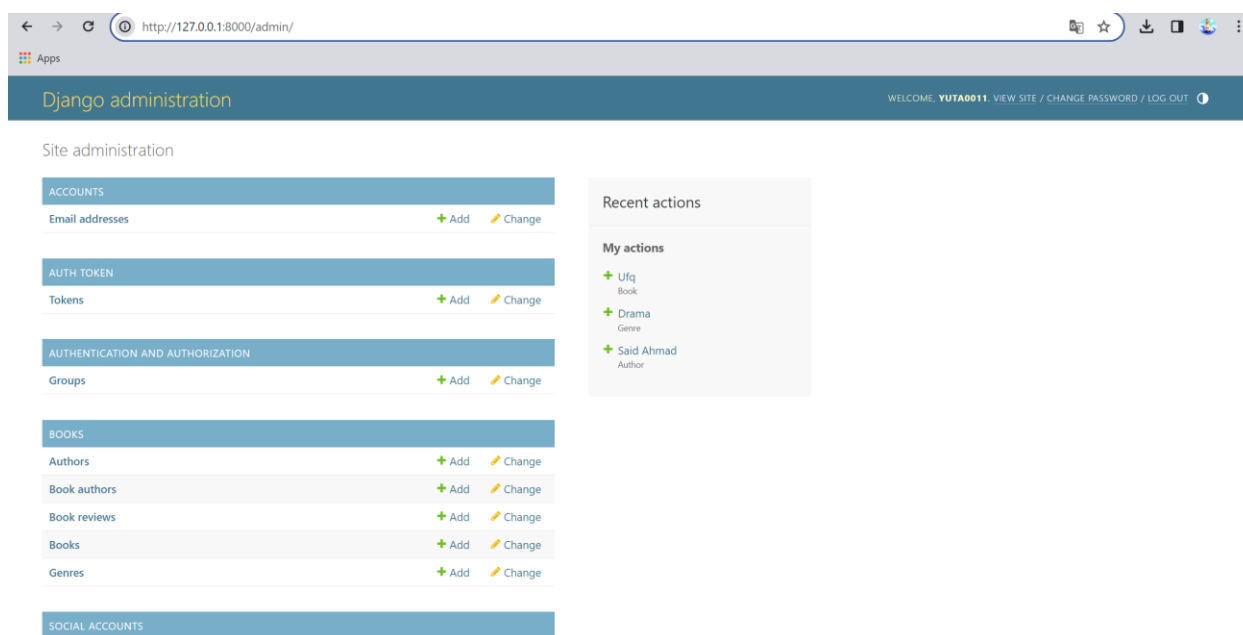
Ufq (yun. horizo — chegaralayman) — ochiq joyda Yer yuzasining koʻrinadigan chegara qismi yoki Yer yuzasining osmon sferasi bilan kesishadigan qismi. Koʻrinma U. va matematik U. farqlanadi. Kuzatuvchiga osmon sferasi Yer yuzasi bilan tutashib ketadigandek boʻlib koʻrinuvchi egri chiziqni koʻrinma U. deyiladi. U.ning koʻrinma uzoqligi quyidagicha ifodalanadi: d~ 3,83VA, bu yerda d —masofa, km larda; h — kuzatuvchining Yer yuzasidan (dengizda esa suv sathidan) turgan balandligi, m larda ifodalanadi. Balandlik ortishi bilan U.ning koʻrinma uzoqligi, shuningdek, U.ning pasayishi ortib boradi. Mas, dengiz qirgʻogʻida turgan odam 5–6 km, 10 m balandlikda esa 12,1 km uzoqdagi buyumlarni koʻrishi mumkin. Kuzatuvchi turgan nuqtada shovun chizigʻi osmon sferasini zenit va nadir nuqtalarida kesadi (qarang Osmon sferasi). Shovun chizigʻiga perpendikulyar boʻlgan tekislik bilan osmon sferasining kesishishidan hosil boʻlgan katta doyra matematik yoki haqiqiy U. deyiladi. Koʻrinma U., odatda, matematik U.dan pastda yotadi. Shunga kura, koʻrinma U. haqiqiy U.dan kichik boʻladi. Joyning meridiani haqiqiy U. bilan ikki nuqtada: shim. nuqta N va jan. nuqta S da kesishadi. N va S lar oʻrtasida shim.ga qarab turgan kuzatuvchining oʻng tomoni sharq Ye va chap tomoni gʻarb Jboʻladi. U. osmon ekvatori bilan xuddi shu Ye va W nuqtalarda kesishadi. N, S, Ye va J^lar U.ning asosiy (bosh) nuqtalari boʻlib, unga dunyo tomonlari ham deyiladi.

ISBN : 89326326365836532
Language : uzbek / Page count : 344

10-rasm Loyihani umumiy koʻrinishi: Home Page



11-rasm. Users



12-rasm. Catalog bo'yicha saralash: Detail Page

Goodreads Clone

HomeBooksGenre

Search

Search

yuta0011

Profile Edit

Profile picture*

Currently

profile_default_picture.jpg

Choose File

No file chosen

Username*

yuta0011

Required. 150 characters or fewer. Letters, digits and @/./+/-/_ only.

First name

Last name

Email address

admin@gmail.com

Back

Save

13-rasm. Profile Edit Page


Goodreads Clone

HomeBooksGenre

Search

Search

yuta0011



@yuta0011

Profile

Username : yuta0011

First Name :

Last Name :

Email : admin@gmail.com

Joined : Dec 20, 2023

Back

update

14-rasm. Profile Page

XULOSA

Kodlash va test dasturiy ta'minotni ishlab chiqishda hal qiluvchi jarayonlardir. Kodlash kompyuterga nima qilish kerakligini aytadigan ko'rsatmalar yoki kod satrlarini yozish harakatini anglatadi. Bu dasturiy ilovalar yoki veb-saytlarni yaratish uchun Python, Java yoki C++ kabi dasturlash tillaridan foydalanishni o'z ichiga oladi. Kodlash har qanday dasturiy ta'minot yoki veb-saytning asosidir, chunki u uning funkcionalligi va xatti-harakatlarini belgilaydi. Testlash dasturiy ta'minot ilovasi yoki veb-saytning kerakli talablarga va vazifalarga muvofiqligini ta'minlash uchun baholash jarayonidir. Bu dasturiy ta'minotni chiqarish yoki joylashtirishdan oldin tuzatilishi kerak bo'lgan har qanday xato, nosozlik yoki muammolarni aniqlash uchun kodda turli testlarni o'tkazishni o'z ichiga oladi. Dasturiy ta'minotning sifati va ishonchliligini ta'minlash uchun sinov juda muhim, chunki u ishlab chiquvchilarga undan foydalanish jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan har qanday muammolarni aniqlash va hal qilish imkonini beradi.

Mening bu projectimda online kutubxona platformasini ishlab chiqdim. Bu projectimni ishlab chiqishda "Goodreads" websiteni kulonini yaratish bilan boshlandi va qo'shimcha o'zgartirishlar kiritdim. Kodlash dunyosida test kodlash dasturi yoki veb-saytning dunyoda ishlashi va ishlashini ta'minlash uchun muhim qadamdir. test dasturiy ta'minot yoki veb-saytlar ishlashini ta'minlash uchun muhim qadamdir. Sinovning muhim jihatlaridan biri to'g'ri muvofiqlikni ta'minlashdir. Sinovning turli xil muhim jihatlar bo'yicha qurilmalar va brauzerlar. Turli xil foydalanuvchilar, qurilmalar va brauzerlar uchun mavjud bo'lgan qurilmalar va kodlarning uzluksiz ishlashini ta'minlaydigan ko'payib borayotgan xilma-xillik bilan bu juda muhim bo'lib qoladi. Bu ishlab chiquvchilar uchun juda muhim, chunki foydalanuvchilar ilovalarga kirish kodlari va veb-saytlarini bir nechta platformalarda turli xil qurilmalar yordamida sinab ko'rishadi, masalan, smartfonlar, planshetlar, barcha foydalanuvchilarga va ish stoli kompyuterlariga uzluksiz tajriba taqdim etish.

Turli xil qurilmalarda sinovdan o'tkazish va ular muhim, chunki turli xil brauzerlardan foydalaning, har bir qurilma Chrome, Firefox, Safari va imkoniyatlar va Internet Explorer kabi o'ziga xos xususiyatlarga ega. Shuning uchun. Masalan, ish stolida bir qator kompyuterlarda kodni sinab ko'rish uchun juda muhim ishlaydigan veb-sayt qurilmalar va brauzerlar doimiy foydalanuvchi mobil qurilmasi yoki tajribasida to'g'ri ishlashini ta'minlash uchun ko'rsatmasligi yoki ishlamasligi mumkin. Turli qurilmalar va brauzerlarda test sinovi orqali turli qurilmalar har qanday moslikni aniqlashga yordam beradi, ishlab chiquvchilar moslik muammolarini aniqlashi va tuzatishi mumkin. Har bir qurilma va brauzer har qanday moslikdagi o'ziga xos muammolarga ega bo'lib, texnik xususiyatlar va dasturiy ta'minot imkoniyatlarini ta'minlaydi. Uchun yoki veb-sayt to'g'ri ishlaydi va namuna ko'rinadi, barcha qurilmalarni ko'rsatadigan veb-saytlar bo'ylab izchil. Xuddi shunday, ish stoli kompyuterini sinab ko'rish turli brauzerlarda to'g'ri ko'rsatilmasligi mumkin, chunki har bir brauzer mobil qurilmasi kodni farqlarni boshqacha talqin qiladi. Ekran o'lchami va Google Chrome-ning sensorli funksiyalarida mukammal ishlaydigan veb-sayt. Xuddi shunday, formatlash bilan bog'liq muammolar mavjud bo'lsa yoki funksiya buzilgan bo'lsa, bir brauzerda mukammal ishlaydi, boshqa brauzerda Mozilla Firefox yoki Internet Explorer to'g'ri ishlamasligi mumkin. Turli xillikdagi o'zgarishlar tufayli bir nechta brauzerlarda sinovdan o'tkazish orqali ishlab chiquvchilar brauzerlar o'z kodlarining mos kelishini va kod va funksiyalarning to'g'ri bajarilishini ta'minlashi mumkin. Turli xil qurilmalar va brauzerlar bo'ylab barcha asosiy brauzerlarda sinovdan o'tkazish, izchil va qoniqarli foydalanuvchini ta'minlash orqali ishlab chiquvchilar brauzerning ushbu muvofiqligidan qat'i nazar, tajribani aniqlashi va tuzatishi mumkin, bu esa foydalanishni ta'minlaydi.

ADABIYOTLAR

1. Head First Python by Paul Barry (O'Reilly Media, 2023)
2. Fluent Python by Luciano Ramalho (2015, O'Reilly Media)
3. Effective Python by Brett Slatkin (2015, Addison-Wesley Professional)
4. Learning Python by Mark Lutz (2013, O'Reilly Media)
5. Grokking Algorithms by Aditya Bhargava (2016, Manning Publications):
6. <https://www.python.org/>. Python dasturlash tilining rasmiy sayti.
7. <https://www.w3schools.com/>. Dasturlashni o'rganish uchun tekin platforma.
8. <https://www.programiz.com/>. Dasturlash tillari bo'yicha tekin kurslar.

Ilova

```
from django.utils import timezone
```

```
from users.models import CustomUser
from django.core.validators import MinValueValidator, MaxValueValidator
from django.db import models
```

```
# Create your models here.
```

```
class Genre(models.Model) :
    genre_name = models.CharField(max_length = 200)
    genre_slug = models.CharField(max_length = 200)

    def str(self) :
        return self.genre_name
    class Book(models.Model) :
        title = models.CharField(max_length = 250)
        description = models.TextField()
        isbn = models.CharField(max_length = 17)
        language = models.CharField(max_length = 200)
        page_count = models.IntegerField()
        genre = models.ForeignKey(Genre, on_delete = models.CASCADE)
        cover_picture = models.ImageField(default = "default_cover.jpg", upload_to =
'books_image')
```

```
    def str(self) :
        return self.title
    class Author(models.Model) :
        username = models.CharField(max_length = 200)
        first_name = models.CharField(max_length = 200)
        last_name = models.CharField(max_length = 200)
        born = models.CharField(max_length = 200)
        email = models.EmailField()
        bio = models.TextField()
```

```
    def str(self):
        return f"{self.first_name} {self.last_name}"
```

```
    def full_name(self) :
        return f"{self.first_name} {self.last_name}"
```

```
class BookAuthor(models.Model) :
    book = models.ForeignKey(Book, on_delete = models.CASCADE)
    author = models.ForeignKey(Author, on_delete = models.CASCADE)
```

```
def str(self) :
    return f"{self.book} - {self.author}"
```

```
class BookReview(models.Model) :
    user = models.ForeignKey(CustomUser, on_delete = models.CASCADE)
    book = models.ForeignKey(Book, on_delete = models.CASCADE)
    comment = models.TextField()
    stars_given = models.IntegerField(
        validators = [MinValueValidator(1), MaxValueValidator(5)]
    )
```

```
created_at = models.DateTimeField(default = timezone.now)
```

```
def str(self):
    return self.comment[:200]
```

The screenshot shows the Django administration interface. The left sidebar has a menu with the following items:

- ACCOUNTS
 - Email addresses + Add
- AUTH TOKEN
 - Tokens + Add
- AUTHENTICATION AND AUTHORIZATION
 - Groups + Add
- BOOKS
 - Authors + Add
 - Book authors + Add
 - Book reviews + Add
 - Books + Add
 - Genres + Add
- SOCIAL ACCOUNTS

The main content area shows the 'Add author' form with the following fields:

- Username: yuta2
- First name: O'tkir
- Last name: Hoshimov
- Born: 1943
- Email: hoshimov@gmail.com
- Bio: Asarda insonlar taqdiri va inson umrining murakkabligini mahorat bilan tasvirlangan. Adib, birinchi navbatda, tinchlikka rahna solgan urushni tilga oladi. Ayniqsa, urush voqealigining har bir ota-ona qalbini jarohatlagani, ko'ngillariga ozor yetkazgani romanning umuminsoniy pafosini tashkil etadi. Adib qalamga olgan obrazlari oddiy odamlarning fazilatleri — mardligi, matonati, vatanparvarligi va sabr-bardoshini haqida so'zlaydi. Tajribali yozuvchi roman hodisalarini teran o'rgangani uchun har bir epizod o'quvchini qalbiga jiddiy ta'sir qiladi. Asarda tasvirlangan hayot manzaralari, insonlararo munosabatlar shuningdek, yozuvchining o'ziga xos badiiy uslubi juda tabiiy hamda samimiyligi bilan ajralib turadi. Yetti qism, qirq yetti bobdan tarkib topgan roman kompozitsion qurilishi jihatidan ham o'ziga xosligi bilan ajralib turadi[2]. Undagi voqea-hodisalar bayonida qatnashgan to'qqizta personaj hikoyalari adib bir-biriga ustalik bilan bog'lagan.

Start typing to filter...

ACCOUNTS

Email addresses + Add

AUTH TOKEN

Tokens + Add

AUTHENTICATION AND AUTHORIZATION

Groups + Add

BOOKS

Authors + Add

Book authors + Add

Book reviews + Add

Books + Add

Genres + Add

Are you sure?

Are you sure you want to delete the selected authors? All of the following objects and their related items will be deleted:

Summary

- Authors: 2

Objects

- Author: O'tkir Hoshimov
- Author: Said Ahmad

Yes, I'm sure
No, take me back

127.0.0.1:8000/books/

Gmail

Карты

YouTube

Перевести

Новости

Ташкентский Унив...

https://mail.tuit.uz


New chat

Яндекс

Яндекс.Маркет


Приостановлена

Все закладки



Generation Ship

In this riveting, stand-alone novel from Michael Mamma, author of Planetside, the beginning of a new human colony must face tyrannical leaders, revolution, crippling instability, and an unknown alien planet that could easily destroy them all. In 2108, Colony Ship Voyager departed Earth for the planet of Promissa with 18,000 of the world's best and brightest on board. 250 years and 27 light years later, an arrival is imminent. But all is not well. The probes that they've sent ahead to gather the data needed to establish any kind of settlement aren't responding, and the information they have received has presented more questions than answers. It's a time when the entire crew should be coming together to solve the problem, but science officer Sheila Jackson can't get people to listen. With the finish line in sight, a group of crewmembers want an end to the draconian rules that their forebearers put in place generations before. However, security force officer Mark Rector and his department have different plans. As alliances form and fall, Governor Jared Pantel sees only one way to bring Voyager's citizens together and secure his own a full-scale colonization effort. Yet, he may have underestimated the passion of those working for the other side... Meanwhile, a harsh alien planet awaits that might have its own ideas about being colonized. A battle for control brews, and victory for one group could mean death for them all.



System Collapse

Everyone's favorite lethal SecUnit is back in the next installment in Martha Wells's New York Times bestselling Murderbot Diaries series. Am I making it worse? I think I'm making it worse. Everyone's favorite lethal SecUnit is back. Following the

Goodreads Clone

Home Books Genre

Search

Search

welicodev

- Thriller
- Art
- Biography
- Business
- Classics
- Horror
- Sports
- Psychology
- Science fiction
- Memoir
- Comics


Ratings & Reviews



jewel rated it 3 stars / date : Nov. 25, 2023, 4:37 p.m. /

I really need to learn not to rely strictly on reviews for recommendations, as it seems more and more often I find myself at odds with the majority. This supposed "thriller" demonstrates my point beautifully. While most of those who reviewed the book found it to be "captivating", I found it to be tedious and redundant, populated with characters whom I disliked from the very beginning. The story was short on detail, save the three or four specifics that were repeated ad nauseam—Claire is unhappy, Claire loves her children, Michelle is a cold fish, Warner is handsome. Over. And over. And over.



welicoddev rated it 4 stars / date : Nov. 25, 2023, 4:50 p.m. /  

One by One is a murder mystery that tells the story of six friends who get lost in the woods and begin being picked off one by one. These day, it's very hard to get lost in the woods. And it's even harder to stay lostUm, nope, that is not true. This was my first Freida McFadden novel and I really enjoyed it. The six friends were a little on the dumb side when it came to basic survival. A few times I rolled my eyes as they seemed to eager to get themselves more and more lost. But I chalked that up to people who've never been out of the city and manipulation. The writing was addictive. Once I picked it up I didn't want to put it back down. I'm definitely going to grab more of McFadden's work the next time I'm at the bookstore.



welicoddev rated it 5 stars / date : Nov. 25, 2023, 4:52 p.m. /  

This was a thrilling read for sure. I was a bit annoyed by some of the language and thought processes, like when the main character thought 'da' like a little child. I didn't see the twist coming at all!